
Pět imperativů vedení koaliční války

Jedním z velmi frekventovaných termínů v zahraničních vojenských teoretických časopisech je termín „koaliční válka“. Předkládáme proto našim čtenářům pro informaci zkrácený a redakčně upravený článek kpt. americké armády Johna Fenzela „Five Imperatives of Coalition Warfare“, který byl uveřejněn v červencovém čísle časopisu Special Warfare v roce 1993.

Pro koaliční válku je typické, že ji vedou spojené mnohonárodní síly. Koalice a aliance se vytvářejí za dvojitým účelem:

- zvětšit bojovou sílu,
- demonstrovat globální anebo vytvářející se koalici.

Důležitou charakteristikou koalic je, že mají schopnost sjednotit politické antagonisty pro společnou věc.

Koaliční válka má také taktickou sféru, která je pro její účastníky složitá a problematická. Vedení koaliční války zahrnuje velmi rozmanité konvenční úkoly a speciální operace. Proto je na samém začátku důležité, aby koaliční válka nebyla charakterizována jako druh úkolu, nýbrž jako podmínky, v nichž je nutno působit.

Čím se koaliční válka liší od jiných forem války? Její mnohé rozličné charakteristiky neumožňují podat jedinou odpověď. Hlubší analýza odhaluje princip převládající nad všemi ostatními principy, a to je princip války, ve své aplikaci na koaliční vedení války univerzální a podstatný.

V závislosti na národní totožnosti zapojených sil se mění míra obtížnosti používání integrovaných mnohonárodních sil. Ve všech případech a na všech stupních velení, především však na strategickém a operačním stupni, je nejdůležitějším principem jednotna velení.

V koalici politických antagonistů je možno jednotu velení dosáhnout jen podle jména. Již Clausewitz rozpoznal složitou a křehkou povahu koalic a zdůraznil „nezávislý zájem na válce a nezávislé síly, jimiž každý stát tuto válku vede“.

Je charakteristické, že mezi členy koalice obvykle existují velmi rozmanité a nezávislé zájmy.

V závislosti na okolnostech a na použité politice nebude mít jediný velitel pravděpodobně absolutní kontrolu všech koaličních partnerů. Za těchto podmínek musí být princip jednoty velení proto redukován na jeho nejdůležitější definující složku: na jednotu úsilí.

Za politicky složité situace je jednotna úsilí nezbytným předpokladem pro uplatnění ostatních principů války. Z této zásady vyplývá, že když nelze dosáhnout jednoty velení v její nejčistší formě, vytvoří se jednotna úsilí na pevném základě úzkého spojení a spolupráce mezi stranami, a to jednotným plánováním a prováděním.

Pro velitele na všech stupních existují jasná poučení z historie: pro úspěšné vedení koaliční války je nutno se zaměřit na ideologické a „nehmatatelné“ základy týkající se sociálních, kulturních a doktrinárních zvláštností každého z koaličních partnerů. Když jsou tyto rozdíly účinně vyrovnány intenzivním dialogem, výcvikem, doktrinární a vojenskou dovedností, stanou se pak rozhodujícími silami na bojišti. Bez vyrovnání těchto zvláštností však nebude bojová síla významná.

Jedním z trvalých problémů, před nímž stojí velitelé působící v rámci koaličních vojsk, je jak účinně zvládnout nesčetná ohrožení účinného, jednotného úsilí.

Bezprostřední problémy, které obvykle vzniknou ihned při vstupu do země, jsou jazyk a kultura. Protože jsou to prvé vzniklé problémy, jejich důležitost nesmí být podceňována. Vhodné vyřešení jazykových a kulturních rozdílů vytvoří první příznivý dojem u zahraničních partnerů a ovzduší pro budoucí spolupráci.

Postupem času se nevyhnutelně objeví jiné potíže: skryté nebo konfliktní otázky, omezené zdroje, nedostatek důvěry, doktrinární rozdíly, nedostatečná organizace,

politické neshody, mocenské spory, nejasné cíle a osobní rozpory. Ponechá-li se jim volný průběh, může každý z nich vyvolat nežádoucí reakci.

Pět imperativů

Vojenská doktrína Spojených států zahrnuje pět bojových imperativů nebo metod pro porážku nepřítele. I když jsou to ověřené a nedocenitelné bojové zásady, žádná z nich neřeší problémy týkající se koaliční války. Na začátku války takového druhu jsou otázky týkající se působení proti nepříteli druhořadé ve srovnání s otázkami, jak mají spojenci spolupracovat. Řešení tohoto problému vyžaduje zcela odlišný soubor pracovních zásad neboli imperativů, které je nutno aplikovat značně dříve, než začnou být realizovány plány boje:

- pěstovat hluboké politické a kulturní uvědomění,
- rozvíjet vztahy mezi účastníky,
- časově skloubit použití vojsk,
- klást důraz na doktrínu a inovace pro překonávání překážek,
- zjednodušovat plány.

Pěstovat hluboké politické a kulturní uvědomění

Většina koalic měla v historii relativně krátký život; příčiny se obvykle zjišťují v okamžiku, kdy se vytvořené sdružení rozplynulo působením sociálně-politických rozdílů.

Kulturní a politické ideologie byly nesmazatelně zapleteny do sítě koalic a aliancí. Vývoj koalice je doslova tak složitý jako kultury a politické systémy, které ji vytvářejí. Pochopení úlohy těchto dvou činitelů na vytváření koalic je důležité pro jejich fungování a do značné míry určuje jejich konečný úspěch nebo neúspěch.

Stejně důležitý je základ každé aliance, a to národ. Protože se mnohonárodnostní koalice skládají z populací s různými kulturami, jsou často předem dány problémy a rušivé činitele pro jednotné úsilí.

Kultura působí převládajícím vlivem na národy, a proto na koalice. V téměř všech případech, kdy koalice ztroskotaly, je možno příčinu nakonec zjistit v základní neznalosti kulturních hodnot partnerů. Naopak, úspěšné koalice vznikaly působením cíle komunikace a hlubokého porozumění sociálně-politických podmínek.

Vedení koaliční války vyžaduje hluboké porozumění prostoru operací a jeho obyvatelstva. Alespoň omezené pochopení kultury daného prostoru lze dosáhnout studiem tohoto prostoru a příslušného jazyka. Zevrubného porozumění však lze dosáhnout pouze intenzivním osobním stykem s členy koalice. Právě tím se nabývá znalost kulturních zvláštností a utvářejí se skutečná partnerství. Žádná velká strategie anebo technologická převaha nemůže být nahrazena hlubokým osobním porozuměním politice a kultuře koaličního partnera.

Rozvíjet vztahy mezi účastníky

Zatímco rozvíjení vztahů mezi příslušníky koalice nemůže být vždy možné na strategickém stupni, je životně důležité při vedení taktických operací. Vztah je defi-

nován jako „poměr charakterizovaný harmonií, konformitou, souladem anebo věrností“. Na bojišti vztah znamená vzájemné porozumění, věrnost a důvěru mezi účastníky.

I za ideálních okolností je skloubené úsilí v nejlepším případě pomíjivé. Avšak v rámci aliance nebo koalice se skloubení úsilí dosahuje pěstováním přátelství. Samotný společný cíl nepostačuje. Schopnost jednat s lidmi a jazyková způsobilost umožňují sdílení názorů a postojů a podporují vzájemný pocit přátelství.

Vztah se často navazuje mezi příslušníky koalice obtížně, když jsou kulturní a politické rozdíly velké. Vytváření vztahů je často namáhavé a vyžaduje:

- aktivní používání schopnosti interpersonálního jednání, jež nemusí být vždy úspěšné,
- překonávání rozšířených osobních předpokladů, které mohou být překážkami vzájemné spolupráce.

Spojenecké velení je závislé na vzájemné důvěře. **Vzájemná důvěra se vytváří rozvojem společného chápání problémů, přístupováním k problémům na nejširším možném základě při respektování názorů zúčastněných stran a především rozvojem přátelství;** taková důvěra se vytváří ve spojeneckých štábech.

Vzájemný respekt a porozumění získané za takové spolupráce jsou nedocenitelné pro řešení problémů, zmírňování obav, omezování etnocentrismu a plánování budoucích akcí. Vytváření vztahů je často namáhavé. Často vyžaduje zdánlivě nekonečné hledání kompromisu, dlouhé hodiny věnované koordinaci výcviku v daném sociálním prostředí a vytrvalost při odmítavém postoji. I když je žádoucí v tomto procesu obstát, není to vždy možné ani snadné.

Pro rozvíjení vztahů a ovšem také pro účinnost koalice je snad nejdůležitější oddanost. Na taktickém stupni musejí bojovníci (nebo poradci) jednoho státu být schopni ujistit svoje koaliční protějšky o své oddanosti jejich věci.

Samotná přítomnost však nemůže přisvědčit o oddanosti. Na strategické a operační úrovni se oddanost často měří historickými příklady.

Na taktickém stupni musejí být vojska schopna dosáhnout dlouhodobého souladu se svými koaličními partnery. Takové spojenecké jednotky musejí zůstat pospolu až do splnění úkolu; nesmějí být odvolány k plnění jiného úkolu, ani nesmí být snížen jejich počet. Po splnění úkolu jednotky odejdou podle dohodnutého plánu.

Časově skloubit použití vojsk

Časové skloubení (synchronizace) je obecnou operační zásadou. Je také zásadou doktríny letecko-pozemní bitvy. Účel společného vedení války je definován jako postupné a časově skloubené používání prostředků. Avšak při vedení koaliční války synchronizace jako zásada a účel nabývá významu imperativu. Požadavek koordinovaného plánování a koordinované realizace má v pestré mnohonárodní alianci zásadní důležitost.

Rozvoj společně zaměřeného úsilí mnohonárodních sil vyžaduje na všech stupních společné a pevné zaměření. Metody používané k dokonalejšímu přizpůsobení spojeneckým jednotkám musejí být přizpůsobeny situaci. Nejúčinnější metody tvoří soubor doktrinálních pouček:

- pozorovat a vyhodnocovat,
- začínat tím základním; stanovit dosažitelné standardy a cíle,
- organizovat se zřetelem k úkolu tak, aby bylo dosaženo souhlasu úkolu a možností vojsk,
- zabezpečit sestavení dobrého plánu vzájemné komunikace,
- koordinovat plán a úzkým stykem dodržovat zaměření činnosti,
- provádět rozsáhlý a realistický výcvik a školení s koaličními partnery,
- provádět výcvik ve dne i v noci.

Klást důraz na doktrínu a inovace pro překonávání překážek

Po celou dobu operace stojí koaliční partneři před četnými překážkami, a to od taktického zasazení národnostně odlišných jednotek až po zacházení s válečnými zajatci.

Za nejvýznamější a nejuznávanější vlastnost vojáků je považována jejich schopnost přizpůsobení a inovativního řešení problémů.

Avšak inovace nesmí být chápána jako náhrada doktríny, nýbrž jako její doplnění.

Stává se, že se partneři v alianci nedohodnou a někteří z nich zvolí svůj vlastní doktrínální přístup. Snahou by nemělo být změnit myšlení spojenců (jak by mohl napovídat instinkt), nýbrž je nutno zjistit, zda je jejich přístup takticky rozumný a zda je nebo není v rozporu s koaličním zámyslem operace. Právě zde je diskuse o úkolu, podmínkách a standardech často neúčelnější pro obě strany.

Ve skutečnosti se stává, že metody používané jedněmi koaličními partnery vyplňují mezery v doktríně jiných členů koalice. Je nesprávné, že možnost poučení se od spojenců bývá často přehlížena a zanedbávána. Kromě toho se může stát, že doktrína jednoho ze spojenců je v rozporu s kulturními obyčejí hostitelského národa. Například, některé arabské, východní a africké armády necvičí a nebojují v noci ze strachu z nočních šelem anebo z náboženských důvodů. Snahy o změnu tohoto postoje jsou často marné.

Pro koaliční vedení války je jednoduchost důležitá. Tato zásada praví, že jednoduchost hraje významnou roli při stanovení směru, účelu a koordinace v bitvě. **Za jinak stejných podmínek je nejjednodušší plán považován za nejlepší plán.**

Vzhledem k jazykovým překážkám, rozporným doktrínálním metodám a problémům součinnosti je jednoduchý, snadno pochopitelný plán důležitý pro úspěch na bojišti, jež je samo o sobě složité a chaotické.

Těchto pět imperativů koaličního vedení války bylo zvoleno vzhledem k jejich důležitosti funkcí a významu pro spojenecké operace. Budou-li používány jako systémový přístup k vedení koaliční války, napomohou při hledání řešení zdánlivě neřešitelných problémů a při vytváření trvalého přátelství.